

Slovenia
ISSP 1992 – Social Inequality II
Questionnaire

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE - RAZISKOVALNI INŠTITUT
Center za raziskovanje javnega mnenja in množično komuniciranje
Ljubljana, Kardeljeva ploščad 5

tel: 349-994
fax: 182-330

SJM 92/2

MEDNARODNA RAZISKAVA O NEENAKOSTI
IN
SOCIALNO EKONOMSKIH ORIENTACIJAH

Social Inequality.

Slovenian
Ljubljana, februar 1992

! ! ! ! !

PREDSTAVITE SE
 POJASNITE NAMEN ANKETE
 POJASNITE VZOREC
 POUČITE TAJNOST ODGOVOROV
 ANKETIRANEC NAJ ODGOVARJA LE ZASE
 BODITE PO MOŽNOSTI SAMI Z ANKETIRANECM
 POSKRIBITE ZA TEMPO RAZGOVORA
 PREBERITE VPRAŠANJA TAKO, KOT SO NAPISANA
 NE KOMENTIRAJTE
 NE SUGERIRAJTE
 BELEŽITE LE IZJAVE
 ZAHVALITE SE ANKETIRANCU ZA SODELOVANJE

ZA RAZISKAVO JAVNEGA MNENJA SO KORISTNI IN UPORABNI LE ISKRENI ODGOVORI
 IN IZJAVE

Raziskava Slovensko javno mnenje je sistematična raziskava o mnenjih, stališčih in družbeni aktivnosti polnoletnih občanov Slovenije, ki teče od leta 1968 dalje.

Raziskava poteka v okviru skupnega programa Ministrstva za raziskovalno dejavnost in tehnologijo Republike Slovenije. Raziskavo izvaja Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij Raziskovalnega inštituta Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani.

Vsebina tokratne raziskave je Mednarodna raziskava o neenakosti in socialno ekonomskih orientacijah, ki poteka v enaki obliki v več evropskih državah.

Anketiranje bo opravilo 70 izbranih sodelavcev v februarju 1992.

Vse pravice so pridržane.
 Ponatis in uporaba dovoljena le s privoljenjem izvajalca.
 Naklada 1100 izvodov.

1.00 STALIŠČA O NEENAKOSTI

1.1 NA ZAČETKU IMAMO NEKAJ VPRAŠANJ O MOŽNOSTIH NAPREDOVANJA. PROSIMO IZBERITE EN ODGOVOR TER NAM NA TA NAČIN POVEJTE, KAKO POMEMBNA JE PO VAŠI OCENI VSAKA OD NAŠTETIH STVARI ZA NAPREDOVANJE V ŽIVLJENJU?

KAKO POMEMBNO JE:

	to je odlo- čilno	to je zelo pomem- bno	to je precej pomem- bno	to ni kaj do- sti po- membno	to sploh ni po- membno	ne ni vem odgo- vora	
! ___! a) da izhajaš iz bogate družine	1	2	3	4	5	8	9
! ___! b) da imaš dobro izobrazene starše	1	2	3	4	5	8	9
! ___! c) da imaš sam dobro izobrazbo	1	2	3	4	5	8	9
! ___! d) da si ambiciozen	1	2	3	4	5	8	9
! ___! e) da imaš prirojene sposobnosti	1	2	3	4	5	8	9
! ___! f) da trdo delaš	1	2	3	4	5	8	9
! ___! g) da poznaš prave ljudi	1	2	3	4	5	8	9
! ___! h) da imaš politične zveze	1	2	3	4	5	8	9
! ___! i) da si pripadnik določene rase	1	2	3	4	5	8	9
! ___! j) da pripadaš določeni veri	1	2	3	4	5	8	9
! ___! k) iz katerega pre- dela Slovenije prihajaš	1	2	3	4	5	8	9
! ___! l) da si moški ali ženska	1	2	3	4	5	8	9
! ___! m) kakšna politična prepričanja imaš	1	2	3	4	5	8	9

1.2 V KAKŠNI MERI SOGLAŠATE ALI NE SOGLAŠATE Z NASLEDNJO TRDITVIJO: GLEDE NA SEDANJE RAZMERE V SLOVENIJI IMAJO LJUDJE, KOT STE VI IN VAŠA DRUŽINA, DOBRE MOŽNOSTI, DA SI IZBOLJŠAJO ŽIVLJENJSKI STANDARD.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam, nasprotujem
- 5 - močno nasprotujem
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.3 NEKATERI LJUDJE ZASLUŽIJO VELIKO DENARJA, DRUGI PA NE. ČE HOČEMO LJUDI PRIPRAVITI DO TEGA, DA BI TRDO DELALI, ALI MISLITE, DA SO VELIKE RAZLIKE V ZASLUŽKIH ...

- 1 - aboslutno potrebne
- 2 - verjetno so potrebne
- 3 - verjetno niso potrebne
- 4 - gotovo niso potrebne
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

ALI SOGLAŠATE ALI NE SOGLAŠATE Z NASLEDNJIMI TRDITVAMI?
(Le en odgovor)

1.4a LJUDJE NE BODO SPREJELI DODATNE ODGOVORNOSTI PRI DELU, RAZEN ČE BODO ZA TO POSEBEJ PLAČANI.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam, nasprotujem
- 5 - močno nasprotujem
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.4b DELAVCI SE NE BODO TRUDILI, DA BI SI PRIDOBILI STROKOVNO ZNANJE IN KVALIFIKACIJE, ČE NE BODO POSEBEJ PLAČANI ZA TO, DA JIH IMAJO.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam, nasprotujem
- 5 - močno nasprotujem
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.4c NEENAKOST ŠE VEDNO OBSTAJA, KER KORISTI BOGATIM IN MOČNIM.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam, nasprotujem
- 5 - močno nasprotujem
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.4d NIHČE NE BI DOLGA LETA ŠTUDIRAL, DA BI POSTAL PRAVNIK ALI ZDRAVNIK, ČE NE BI PRIČAKOVAL, DA BO ZASLUŽIL DOSTI VEČ KOT NAVADNI DELAVCI.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam, nasprotujem
- 5 - močno nasprotujem
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.4e VELIKE RAZLIKE V DOHODKIH SO POTREBNE ZA NAPREDEK IN BLAGOSTANJE SLOVENIJE.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam, nasprotujem
- 5 - močno nasprotujem
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.4f NAJBOLJŠI NAČIN ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJSKEGA STANDARDA VSEH LJUDI JE, DA DOVOLIMO PODJETNIKOM, DA USTVARJAJO SOLIDNE DOBIČKE.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam, nasprotujem
- 5 - močno nasprotujem
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.4g NEENAKOST ŠE VEDNO OBSTAJA ZATO, KER SE NAVADNI LJUDJE NE ZDRUŽIJO, DA BI JO ODPRAVILI.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam, nasprotujem
- 5 - močno nasprotujem
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! __! 9 - ni odgovora

1.5 RADI BI DA OCENITE, KOLIKO LJUDJE V SPODAJ NAVEDENIH POKLICIH V RESNICI ZASLUŽIJO. POVEJTE PROSIM, KOLIKO PO VAŠI OCENI V ZADNJEM ČASU ZASLUŽIJO NA MESEC, PO ODBITKU PRISPEVKOV IN DAVKOV. (MNOGO LJUDI NE VE KAJ DOSTI O TEM, VENDAR NAM BO VAŠA PRIBLIŽNA OCENA ZADOSTOVALA. ČETUDI VAM JE MORDA TEŽKO OCENITI JE TO ZA NAS POMEMBNO IN VAS ZATO PROSIMO, DA VSEENO POSKUSITE).

KOLIKO PO VAŠI OCENI ZASLUŽI:

- ! __! __! __! a) zidar _____
- ! __! __! __! b) zdravnik splošne prakse _____
- ! __! __! __! c) bančni uradnik _____
- ! __! __! __! d) lastnik majhne trgovine _____
- ! __! __! __! e) direktor velike slovenske firme _____
- ! __! __! __! f) kvalificiran delavec v tovarni _____
- ! __! __! __! g) delavec na kmetijskem posestvu _____
- ! __! __! __! h) tajnica _____
- ! __! __! __! i) voznik mestnega avtobusa _____
- ! __! __! __! j) nekvalificiran delavec v tovarni _____
- ! __! __! __! k) minister v slovenski vladi _____

1.6 SEDAJ PA NAS ZANIMA ŠE, KOLIKO NAJ BI PO VAŠI OCENI ZASLUŽILI LJUDJE V TEH POKLICIH, TOREJ, KOLIKO BI MORALI PO VAŠEM MNENJU ZASLUŽITI NA MESEC (PO ODBITKU PRISPEVKOV IN DAVKOV) NE GLEDE NA TO, KOLIKO V RESNICI ZASLUŽIJO.

KOLIKO NA BI PRIBLIŽNO ZASLUŽIL:

- ! __! __! __! a) zidar _____
- ! __! __! __! b) zdravnik splošne prakse _____
- ! __! __! __! c) bančni uradnik _____
- ! __! __! __! d) lastnik majhne trgovine _____
- ! __! __! __! e) direktor velike slovenske firme _____
- ! __! __! __! f) kvalificiran delavec v tovarni _____
- ! __! __! __! g) delavec na kmetijskem posestvu _____
- ! __! __! __! h) tajnica _____
- ! __! __! __! i) voznik mestnega avtobusa _____
- ! __! __! __! j) nekvalificiran delavec v tovarni _____
- ! __! __! __! k) minister v slovenski vladi _____

PROSIMO POVEJTE, ALI SOGLAŠATE ALI NE SOGLAŠATE Z NASLEDNJIMI TRDITVAMI... (le en odgovor)

1.7a RAZLIKE V DOHODKIH SO V SLOVENIJI PREVELIKE.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam
- 5 - močno ne soglašam
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! __! 9 - ni odgovora

1.7b VLADA JE ODGOVORNA ZA TO, DA ZMANJŠA RAZLIKE V DOHODKIH MED LJUDMI Z VISOKIMI DOHODKI IN LJUDMI Z NIZKIMI DOHODKI.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam
- 5 - močno ne soglašam
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.7c VLADA BI MORALA V VEČJI MERI OMOGOČITI OTROKOM IZ REVNIH DRUŽIN, DA BI LAHKO ŠTUDIRALI NA UNIVERZI.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam
- 5 - močno ne soglašam
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.7d VLADA BI MORALA PRISKRIBETI DELO VSAKEMU, KI SI GA ŽELI

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam
- 5 - močno ne soglašam
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.7e VLADA BI MORALA TROŠITI MANJ DENARJA ZA POMOČ REVNIM.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam
- 5 - močno ne soglašam
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.7f VLADA BI MORALA ZAGOTOVITI PRIMEREN ŽIVLJENJSKI STANDARD NEZAPOSLENIM.

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam
- 5 - močno ne soglašam
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.7g VLADA BI MORALA VSAKOMUR ZAJAMČITI OSNOVNI DOHODEK

- 1 - močno soglašam
- 2 - soglašam
- 3 - niti soglašam, niti ne soglašam
- 4 - ne soglašam
- 5 - močno ne soglašam
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

KAKO BI NA SPLOŠNO OCENILI DAVKE DANES V SLOVENIJI?
(Mislimo vse davke skupaj, vključno z davkom na dohodek)

1.8a ZA TISTE, KI IMAJO VISOKE DOHODKE SO DAVKI...

- 1 - dosti previsoki
- 2 - previsoki
- 3 - približno ustrezni
- 4 - prenizki
- 5 - dosti prenizki
- 7 - nikoli ni bil zaposlen
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.8b ZA TISTE, KI IMAJO SREDNJE VISOKE DOHODKE, SO DAVKI...

- 1 - dosti previsoki
- 2 - previsoki
- 3 - približno ustrezni
- 4 - prenizki
- 5 - dosti prenizki
- 7 - nikoli ni bil zaposlen
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.8c ZA TISTE, KI IMAJO NIZKE DOHODKE, SO DAVKI...

- 1 - dosti previsoki
- 2 - previsoki
- 3 - približno ustrezni
- 4 - prenizki
- 5 - dosti prenizki
- 7 - nikoli ni bil zaposlen
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.9 ALI MISLITE, DA BI MORALI LJUDJE Z VISOKIMI DOHODKI PLAČEVATI VEČJI DELEŽ SVOJEGA DOHODKA ZA DAVEK, V PRIMERJAVI S TISTIMI, KI IMAJO NIZKE DOHODKE, ALI NAJ BI PLAČEVALI ENAK ALI MANJŠI DELEŽ?

- 1 - dosti večji delež
- 2 - večji delež
- 3 - enak delež
- 4 - manjši delež
- 5 - dosti manjši delež
- 8 - ne vem, ne morem izbrati
- ! ___! 9 - ni odgovora

1.10 V VEČINI DEŽEL OBSTAJAJO RAZLIKE ALI CELO SPORI IN KONFLIKTI MED RAZLIČNIMI DRUŽBENIMI SKUPINAMI. KAKO OSTRI SO PO VAŠI OCENI V SLOVENIJI KONFLIKTI MED SPODAJ NAVEDENIMI SKUPINAMI?

		zelo ostri	ostri	niso pre- več ostri	ni teh sporov	ne vem	b.o.
! ___!	a) med revnimi in bogatimi	1	2	3	4	8	9
! ___!	b) med delavci in srednjim slojem	1	2	3	4	8	9
! ___!	c) med nezaposlenimi in zaposlenimi	1	2	3	4	8	9
! ___!	d) med vodstvi podjetij in delavci	1	2	3	4	8	9
! ___!	e) med kmeti in prebivalci mest	1	2	3	4	8	9
! ___!	f) med mladimi in starejšimi	1	2	3	4	8	9

1.11 V NAŠI DRUŽBI SO SKUPINE LJUDI, KI SO BLIZU VRHA, TER SKUPINE, KI SO BOLJ PRI DNU. SPODAJ JE LESTVICA, KI SEGA OD VRHA DO DNA. KAM BI VI UVRSTILI SAMEGA SEBE NA TEJ LESTVICI?

(vrh - visoko)

- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10

- 97 - odklanja odgovor
- 98 - ne vem, ne morem izbrati
- 99 - ni odgovora

! ___! ___! (dno - nizko)

1.12 PROSIMO POMISLITE NA VAŠO SEDANJO ZAPOSLOSTEV, ALI PA NA DELO, KI STE GA NAZADNJE OPRAVLJALI, ČE SEDAJ NISTE ZAPOSLENI. ČE PRIMERJATE VAŠE SEDANJE DELO Z DELOM, KI GA JE OPRAVLJAL VAŠ OČE, KO STE BILI STARI 16 LET, ALI BI REKLI, DA JE (ali je bil) UGLED VAŠEGA DELA ...

- 1 - dosti višji od ugleda dela vašega očeta
- 2 - višji
- 3 - približno enak
- 4 - nižji
- 5 - dosti nižji
- 7 - nikoli nisem bil zaposlen
- 8 - oče nikoli ni bil zaposlen, ne poznam očeta, oče je mrtev
- ! ___! 9 - ni odgovora, ne vem, ne morem izbrati

1.13 TUKAJ JE SEZNAM RAZLIČNIH TIPOV DELA. KATERI TIP DELA JE OPRAVLJAL VAŠ OČE, KO STE IMELI 16 LET? ČE VAŠ OČE TAKRAT NI BIL ZAPOSLEN NAM OPIŠITE DELO, KI GA JE OPRAVLJAL PRED TEM. ALI JE BIL VAŠ OČE ZAPOSLEN NA SVOJE, ALI JE DELAL ZA KOGA DRUGEGA?

- 1 - delal je na svoje, imel je lastno podjetje ali je bil kmet
- 2 - delal je za nekoga drugega
- 3 - ne vem
- 9 - ni odgovora
- ! ___! 0 - oče nikoli ni bil zaposlen, oče neznan, oče umrl

1.14 KAKO PA JE BILO Z VAŠIM PRVIM DELOM, KI STE GA OPRAVLJALI, KO JE BILO KONČANO VAŠE REDNO IZOBRAŽEVANJE. ČE PRAV JE OD TEDAJ MORDA MINILO ŽE MNOGO LET, NAS TO VSEENO ZANIMA.

ALI STE BILI ZAPOSLENI NA SVOJE ALI STE DELALI ZA KOGA DRUGEGA?

- 1 - delal sem na svoje, imel sem lastno podjetje ali kmetijo
- 2 - delal sem za nekoga drugega
- 9 - ni odgovora
- ! ___! 0 - nikoli nisem bil zaposlen

1.15. KAJ PA VAŠE SEDANJE DELO? (če sedaj ne delate, upoštevajte zadnje delo, ki ste ga opravljali)

ALI DELATE NA SVOJE ALI DELATE ZA KOGA DRUGEGA?

- 1 - na svoje, imam lastno podjetje ali kmetijo
- 2 - za drugega
- 9 - sedaj nisem zaposlen
- ! ___! 0 - nikoli nisem bil zaposlen

3.00 OCENA POLITIČNEGA SISTEMA

3.1 ČE OCENITE ČISTO NA SPLOŠNO, KAKO BI REKLI: ALI STE ZADOVOLJNI ALI NEZADOVOLJNI.....

	zelo zadovoljen	ne preveč zadovoljen	sploh nisem zadovoljen
! ___! a) s svojim življenjem	1	2	3
! ___! b) s svojo stanovanjsko situacijo	1	2	3
! ___! c) s svojim delom, zaposlitvijo	1	2	3
! ___! d) s stanjem naravnega okolja	1	2	3
! ___! e) s svojo družino in svojimi prijatelji	1	2	3

3.6 TU JE NAPISANA VRSTA PROBLEMOV, KI JIH REŠUJE VLADA. KATERI OD TEH PROBLEMOV JE PO VAŠEM MNENJU:

A. NAJPOMEMBNEJŠI?

B. DRUGI NAJPOMEMBNEJŠI?

(obkrožite le en odgovor v koloni A. in le en odgovor v koloni B.)

	A. (prvi najpomembnejši)	B. (drugi najpomembnejši)
a) inflacija, znižanje vrednosti denarja	1	1
b) nezaposlenost	2	2
c) zločini, borba proti kriminalu	3	3
d) privatizacija, raz-državljenje državnih podjetij	4	4
e) problemi narodnih oz. etničnih manjšin	5	5
f) da se omeji vpliv nekdanjih komunistov	6	6
A.! ___! g) odnosi z drugimi državami v Evropi	7	7
h) socialna varnost	8	8
B.! ___! i) davki	9	9

3.8 TU JE LESTVICA, S KTERO LAHKO OCENITE, KAKO DOBRA JE NEKA POLITIČNA UREDITEV, NEK SISTEM VODENJA. MINUS 100, KI JE ČISTO NA LEVI STRANI LESTVICE, JE NAJNIŽJA OCENA, KI JO LAHKO DATE, PLUS 100, ČISTO NA DESNI STRANI PA JE NAJBOLJŠA OCENA. LAHKO IZBIRATE VMESNE VREDNOSTI. KAM NA TEJ LESTVICI BI UVRSILI BIVŠI SLOVENSKE SOCIALISTIČNE SISTEM?
(Anketar: vpišite navedeno vrednost v okenca)

(minus) (plus)
-100 +100

! ___! ___! ___! ___!